

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

ZP-KNPS.431.6.12.2020.ADZ

Wrocław, dnia 20 września 2020 r.

Pani
Teresa Zarzycka
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej
w Pielgrzymce

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 11-13 sierpnia 2020 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543 ze zm.) zespół kontrolerów: Anita Denes-Ziemkiewicz – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pielgrzymce, Pielgrzymka 109 A/1, 59-524 Pielgrzymka z zakresu realizacji zadań gminy wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 11 sierpnia 2020 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 16 czerwca 2020 r. przez Wicewojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2020 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowała Pani Teresa Zarzycka zatrudniona na stanowisku Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pielgrzymce z dniem 11 lipca 1990 r., która ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w tym okresie.

Podpisany w dniu 17 września 2020 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pielgrzymce w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Z ustaleń wynika, że Gmina Pielgrzymka realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 14, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a).
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenia pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

- Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 6, 7, 8, 9, 15 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
 - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
 - przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
 - opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
 - sprawiania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),

Ustalono, że Kierownik Ośrodka posiada upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie art. 54 ust. 11 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1398).

Gmina Pielgrzymka nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w mieszkaniach chronionych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnianie miejsc w mieszkaniach chronionych. Brak mieszkania chronionego oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielenia pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Ze złożonych wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że Gmina Pielgrzymka oczekuje w ciągu najbliższych kilku tygodni na zwolnienie jednego mieszkania komunalnego. Po opuszczeniu mieszkania przez lokatora, będzie ono służyć, jako mieszkanie chronione po uprzednim wyremontowaniu, modernizacji oraz wyposażeniu w niezbędne sprzęty.

Ponadto ustalono, że Gmina Pielgrzymka realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Nie realizuje natomiast zadań z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3a dotyczących przyznawania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, z uwagi, na brak wniosków o udzielenie pomocy w tej formie oraz opracowania i realizacji projektów socjalnych. Ze złożonych wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, iż Ośrodek nie opracował i nie realizował projektów socjalnych z uwagi na brak chętnych do udziału w integracji społecznej.

Gmina Pielgrzymka na swoim terenie nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Kierownik Ośrodka zapewnił, że osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowane są do placówek odpowiedniego typu zlokalizowanych najbliżej ich miejsca zamieszkania.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina Pielgrzymka realizuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy, które dotyczy:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7, 8 i 9 dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt

ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),

- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9) nie były realizowane, bowiem jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie złożono wniosków na ww. formy pomocy.

Gmina nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 5. Jak wynika z wyjaśnień Kierownik Ośrodka, zadanie nie było realizowane, ponieważ nie ubiegano się o taką pomoc. W razie wystąpienia potrzeby Gmina podejmie działania mające na celu zapewnienie wsparcia w przedmiotowym zakresie.

W Gminie Pielgrzymka realizowane było zadanie wskazane w art. 110 ust. 4 ustawy dotyczące koordynacji realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne (art. 110 ust. 5) zapewnił jednak, że osobom zgłaszającym się pracownicy socjalni udzielali wszelkich informacji w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą Kierownik Ośrodka nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy), jednakże pracownicy socjalni udostępniali niezbędne druki i udzielali wszelkich informacji.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pielgrzymce składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik GOPS w Pielgrzymce spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w GOPS, którzy świadczyli pracę socjalną w środowisku. W aktach osobowych pracowników socjalnych znajdowały się stosowne pisma przyznające powyższy dodatek oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych.

W GOPS w Pielgrzymce średnia płaca zasadnicza brutto za miesiąc lipiec 2020 r. starszego pracownika socjalnego była wyższa od średniego wynagrodzenia zasadniczego brutto w województwie dolnośląskim dla przytoczonego wyżej stanowiska, wg stanu na dzień 30.04.2019 r.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Pielgrzymka zamieszkałą przez 4 546 mieszkańców, w tym 95 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2019 r.) i 4 576 mieszkańców, w tym 165 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.07.2020 r.) . W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pielgrzymce na dzień kontroli zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych terenowych.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

W przypadku GOPS w Pielgrzymce powyższy wskaźnik na dzień kontroli był spełniony w odniesieniu do liczby ludności gminy.

W sprawdzonych sprawach dotyczących udzielenia schronienia stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W sprawie nr 1 (Z.Sz.) w dokumentacji brakowało pokwitowania odbioru przez Stronę decyzji administracyjnej nr GOPS.4212.1.2019.BB z dnia 7.02.2019 r. dotyczącej przyznania tymczasowego schronienia w schronisku.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Pisma doręcza się stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi (art. 40 k.p.a.).

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- a) brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych,
- b) brak pokwitowania przez Stronę odbioru decyzji przyznającej tymczasowe schronienie w schronisku.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Podjąć działania zmierzające do uregulowania realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).

Termin wykonania: 30.04.2021 r.

2. Decyzje administracyjne doręczać stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela - temu przedstawicielowi za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40 § 1, 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Pan Tomasz Sybis
Wójt Gminy Pielgrzymka
2. a/a

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

rest. Kierowska Odde

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Dorota Kamińska
Dorota Kamińska